

Glin e semglin : skizza culturala

Autor(en): **Venzin, Gion Antoni**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Il glogn : calender dil pievel : annalas per historia, litteratura e cultura romontscha**

Band (Jahr): **25 (1951)**

PDF erstellt am: **27.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-881375>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Glin e semglin

Skizza culturala, da Gion Antoni Venzin, Rueras

In bi sulegl d'uoost rasava siu cauld madiront sur cuolms e vals. Ei fuva aunc dal temps ch'il ruaus della dumengia era buca disturbaus e strapaus entras vehichels de tuttas sorts, cun caneras e purlanzas. Ins veseva, gie senteva il sogn ruaus della dumengia. Neu da S. Antoni, dalla caplutta dil grond intercessur, vegn, vi da suenter miezdi vi, beinenqual triep femnas stadas a sogns . . .

Ual arrivan treis dunnauns sper ina biala penda-glin. La Librata, in pèr pass pli anavon che las autras, seferma: «Tgei bellezia glin; sc'in aur!» — «Propi in uliv e tut in tener borlas», dat la Veva denteren. «Gliez, jeu hai era in grond ed in aparti bi glin», selauda la Tresa. «Tscheidi eri scret ella Gasetta, ch'in vischin hagi engartau ina teglia cun 190 borlas. Quei ei raritad; sch'ei dess denton mo la mesadad, fuss quei ina tschiendubla raccolta», raschuna la Librata. «Tschels onns devi ei pli daret graun e glin; miu bab raschunava, ch'ei devi 8-15ga il sem, buns onns aunc dapli. Mo lu stuev'ins far breigia de zerclar, e bucamo far ina surora», metta la Veva vitier . . .»

Resdond de lur teilas e lavurs serabetschan las cumars a bun'ura a casa. Ils umens vevan cumprau enqual sort pastira quei di, per ver lavur tochen far risdiv. Il pavel ei adina bein survius — e mavan lu vid quella lavur. Zaconts dis d'in cauld sulegl vevan fatg midar colur èrs e glins. In mument suenter miezdi era la Tresa ida o sil prau, per mirar tgei ch'il glin fetschi. La sera da tscheina di ella: «In di ni l'auter questa jamna vegn ei de trer ora igl glin; els cantuns ei beinenqual borla gia sesaviarta. Il Paul, che fuva si Pulanera a far fein a pastg cun aunc dus cumpogns teidla nuota bugen quei. «Sch'ei dat ora nuot, s'ei era nuot. Sch'ei sto esser, sche lein nus fixar surdamaun. Nus vein lu de far meidia, ed jeu savess vegnir pli bauld a casa. Ti Luis, cu ti has catschau ora ils vadials, vas ti o gl' uaul per tortas de ligiar il glin, 20-25, aber satellas.»

Cun l'alva dil di va gl'um puspei el cuolm. La massera e la feglia Turtè han de preparar per trer ora e sburlar il glin. Ei drova 8-10 ponns, dus réffels, in havevan els; in bien vevan ils Rests; quels han ual tratg ora il glin ed emprestan bugen. Cun la cumar Maria e la Zia vevan ei resdau de vegnir a gidar quei di. Ussa sche mo ei fa aunc bialaura quei di . . .

«Oz trein nus o glin!», van las buobas dil Paul a scafferlond, catschond las cauras tiel cavrer. Essend in tec schetg, la rugada, semettan Tresa cun sia matta e las cumars sin via tier igl èr de glin, cun tut igl uorden. «Quei ei in bi e bein sidretg, quel vein nus gleiti tratg ora», manegia la Zia. «Zerclem ha el è strusch en», manegia la Maria. Suenter ina s. Crusch corgan las femnas cun bien streh las telgias ualti a funs e suenter ina pitgada sil péz dil calzer semplunan braunca per braunca en crusch tier mantuns, bratschs. Cungida cun enqual sgnocca e beinenqual dulentada dil dies, va la lavur bein ordamaun.

Havend detg las «Ave Marias» va la Tresa a far gentar, e cu ella vegni cul gentar quantan las femnas de ver finiu cun il «spalar». «La Tina, la buoba — il settember ha'la siat onns — ha fatg fiug e mess si il gentar. Jeu sun gleiti cheu», consolescha la Tresa, mond a casa. Beingleiti tuorna ella cul gentar: ina scadiala en in stratsch ed ina brocca nera cun aua de paun. «Ussa vegni, veis franc seit!?» cloma la patruna las luvreras, rasond tuaglia per gentar. «Jeu hai vuliu far spert e fatg ina bugliarsa cun frina carnun», sestgisa la Tresa. «Las buobas — persesez che jeu hai stuiu schar vegnir; ussa fagei buca envidar e prendei sco igl ei.» Cun bien gust lai ins plascher e fa nuota deno. «Quei ei aparti bialas borlas; quei sto dar ora bein sem», manegia la Maria. «Uonn sto la Turtè bein schar vegnir ils menders a far ora ieli», tenta la Zia la matta. «Il Felici ei in tafer, cu'l vegn ded alp; quei ei nuota de pegliar tema», vul la matta menar ora . . .

Suenter vegn detg paternies, dau in tec uorden, epi rasau ora tut ils ponns e bein cuvretg las empunadiras. Ils dus bauns de sburlar vegnan cavegliai a pèr enamiez quei plaz, ed ils bratschs-glin lu parti empau per vard sil baun, lu vegn entschiet a sburlar. E schrip e schrap van las teglias tras il petgen de fier, che las borlas roclan sin tuts mauns. Las buobas anflan aunc ina flur: «Quei ei ina biala flur blaua cun tschun fegls». La Tina fa lu beinspert: «Jeu hai dumbrau, diesch sems eis ei en ina borla!» Braunca per braunca sto vegnir tratga tras il réffel, mo quei va spert, sch'igl ei schetg e buca scarpliu en da zerclem — e sche las femnas han ina buna purziun de novitads, che vegn nuota a muncar!

Luis, il vadlèr, vegn vonzei cun in buordi tortas ed ha lu de parter giu il glin sburlau per far las monas. Vesend a vegnend il bab, sto la matta ira per marena, tenor cunzina della mumma. Il bab, arrivaus sil frust, prepara el ils ligioms. Duas tortas vegnan ligiadas ensemen cun in nuv sil satel; eis ei grossas, vegn ei de strubar ellas. Quei ha el siper la detta — e vegnend la marena, ein las diesch monas ligiadas. Igl ei aunc de schubergiar ord las borlas il liung ed il zerclem. Denton ha la Turtè pinau ora la marena: ina levantada, paun, caschiel caura, in calun nuorsa. «Ed ussa fagein nuota da fin», ueglia il patrùn. «Nus essan bein a cantun», lauda il bab. «Jeu mondel lu pil mulin e vus saveis far si las borlas; oz ei schetg, duess ira pulit!» — «Quei era la dètga lavur avon onns de vanar

las borlas a maun; ussa culs mulins de Rabius va quei stupent», di la Tresa. La Maria che sa tut las novitads, fa lu sissu: «Jeu hai udiu tscheidi, che dus meisters de Mustér seigien i enagiu il Tessin e fatg de quels mulins de vanar» (Casaulta e Lutz). «Quei ei franc stau ina buna fadigia», fa il Paul. — —

Suenter ver detg in «Deprofundis» van tuts puspei vid la lavur. Ferton che las femnas meinan las borlas tras il mulin, cargan il bab, la matta ed ils pigns las monas-glin e van a puoz, circa in quart ura plidenvi, sper il dutg. Las monas-glin vegnan cavegliadas en retscha el puoz, encarpadas e lu schau en l'aua, che tut «mondi sut». Il vadlèr va vid ils vadias, il bab e las buobas sigl èr. Las borlas en pigns fagots, messas a mantun e cuvretgas, stattan sigl èr, ed igl auter uorden cavegliau daven.

Sespartend las femnas, mond encunter casa, engrazia la Tresa. «Bien engraziament, Dieus pagi e Nossadunna e lein lu schon cuntentar!» — «Fagei quen, per quell'uriala!» di la Maria ed ellas dattan la buna notg.

Las borlas ston lu aunc vegnir rasadas ora el sulegl per sechentar, far schluppar. Ha la massera il cletg d'in pèr caulds dis, sa ella tgarar e «better las borlas». — En in sac semglin tarlischont ed en ina teigia-tapet plein borlas ein ussa ils products della raccolta. Ei dat era ina spezia de glin, ch'ins sto scuder las borlas, che sesarvan buc a sulegl. —

La bialaura ha gidau vinavon cul fenar sillas pallas ed ellas greppas. Ils umens tuornan a val, per entscheiver a far risdiv. Enqual èr de dumiec, ni pestel entscheivan a vegnir melens. Vonzeivi in di empiara la Turtè il bab: «Ei vegn matei gleiti de trer igl glin ord puoz?» Il bab manegia: «Vi Casti lai ins en 12-15 dis; si Parvichel ston ins quintar treis jamnas. Vus saveis mirar, co igl ei!» Ina sera sto la matta ira per in pèr teglias e la mumma sa seperschuader, ch'igl glin ei «puzaus». La resta rumpa e distacca levamein dalla teglia. In mument denteren sto vegnir fatg dretg de trer ord il puoz il glin. Las monas stattan aunc leu a mantun sidretg «a runa», tochen l'auter di, per schar digrar giu l'aua. En monduras de perver vegn l'auter di stemnau il glin. Sin in prau che pusa ed ei fatg il risdiv metta il bab giu las braucas en retscha, e las femnas rasan lu dapart, satellet, en bialas sdremas, «stemnas». Las davosas teglias vegnan messas en crusch. —

Vegn ina buna plievgia sissu, dat ei ina biala stemna sblihida. Ei il glin schetgs si pulit, vegn ei lu rischlau si sdrema per sdrema, cavegliau en ponns e mess sut tetg.

Il fretg ei denton sut tetg ed ils muvels gaudan la desiderada libertad de pascular pils praus entuorn. Enqualin ein aunc s'entardai cun cavar ils truffels e metter en tschaler. Gia panzan las femnas vid «il fular il glin». Enqual pli sperta vegn ad haver fatg endamen quei quitau al patrun dil falun.

Il glin munglass esser secs sco in brestg, schiglioc drova el aunc pli sulegl, ne ch'el va mal. Ei la falunza sin posta, siarra il patrun igl iral; l'aua

meina ussa la roda ded aua. Ei drovan lu mo metter si la curegia dil rudeischen sin la rudella ed ei entscheiva a semover. Serrai en ina siarra de lenn, stattan cheu sidretg treis pétgas de ca dus m. cun in terment tgau de 40-50 cm. gries.

Quels «pisuns» ein fermai cun ina clavella atras. Schau liber quella, tschaffa in empalm dil rudeischen igl empalm dil pisun ed en in ritmus d'in, dus, treis pétgan quels cun hazra canera sin ina ferma platta de granit. Ina brava braunca glin vegn ussa stuschada sut ils pisuns e pitgada, smaccada e viulta entochen ch'ella ei loma. Ei il glin puzzaus pauc, ni buca secs, va ei mal, ei vegn petta. Schiglioc sedistaccan las restas, il lenn, e la teglia vegn loma e schubra.

Il fullar ei ina lavur che fa puorla e bein savens rescen ins de smaccar la detta — sch'ins ha buca tut quita. Da 2-3 buordis glin resta ussa in pign, grev buordi. In di de suleagl vegn il glin puspei rasiaus ora sin pale-ras ne entuorn grundas e vegn lu «bruncaus», atgnamein mesiraus. Il glin vegn scarpilus ora sin la grossezia d'ina braunca e ligiaus entuorn cun in pèr teglias. Ein 50 brauncas mesiradas, ei quei in «mais». Per mintga mais sto vegnir dau quater brauncas «fulladira», la taxa per duvràr il falun.

Ord 1-2 minals (ina curtauna haveva 1866 5 minals à 2 liters!), ch'ei en general igl usitau quantum sem, po ei dar 5-8 mais glin. Purs gronds han 12-15 mais. Il glin ei ussa pinaus per spatlar. — Quella lavur, che G. H. Muoth ha perpetnisau en sias «Spatlunzas», ei buc en tuts graus aschi bi-la e poetica. — Braunca per braunca sto vegnir messa sur il pei dil glin giu. En in'aissa de 30/80 cm. ei fatg en ina spunda de 60/65 cm. aulta; quei ei il pei de glin. La spatlunza sesa sin ina supia speras e stend culs peis sill' aissa giun plaun, petga ella cun la spatla, strihond las restas ord las teglias. Sch'il glin ei secs, seglian restas e puorlas sin tuts mauns. Mender va ei, sch'il glin ei humids, muschs ni ha «resta rentada» (buca puzzaus avunda!).

Ina buna spatlunza po spatlar in mais ne varga en in di. Pli da vegl havevan las mattauns la creanza de far spatlunzas per ina paupra femna, ni famiglias pli beinstontus la creanza d'envidar ina societad de far spatlunzas. (Da lezzas uras fagevan ils mats era aunc «resgiunz» ina sera per ina famiglia en basegns).

Entras spatlar il glin vegn giu «la schuengia»; de spatlar de fin; la secunda vegn giu «la stuppa de schuier» . . . Il glin spatlau sto vegnir «tscherschaus». Las brauncas satellettas, mo finas sco seida, ein ussa «puppas» e vegnan tratgas tras in tschariesch. Tschun «puppas» vegnan menadas ensemen e viultas en e dattan in «pop». Diesch «pops» ein lu puspei in mais. Per filar vegn mess si 2-3 pops perga silla rucca. In pop po dar ina maseina resta de 4-500 gadas entuorn il scav (=asp), ca. 8-900 meters. Conta lavur, avon ch'ei seigi mo fil — e lu aunc il teisser tochen tiella teila!

Ils mogns, ils pals e flugials han ussa finiu lur battaglia de dis ed jamnas. Ils vegls vevan temps e peda ded ira dis e dis en a scuder en comi. Ins

smarveglieria forsa oz dil vischin, vegnius neutier, che schevi: «Jeu vess adina bugen aunc scuoss in di!» Ussa sto ei tut ira cun maschinas e motors. Ins auda denton nuota, ch'ins seigi pli cuntents ozildi!

Ei ruchegia encunter s. Martin. Enqual di vegn ei pli freid, perfin de scaldar pegna. Il sac semglin ei ussa rabbitschus sin pegna. — Suentar ch'ins ha priu ora il sem per in auter onn, sto el vegnir sechentaus. Tgi che ha giu mess ora glin, e quei ei ualti tuts, resda lu cul muliner per vegnir a «far ora ieli».

Quels indrezs ein per regla uni cul mulin. Il muliner tschenta lu si ina gliesta per la roda de far ora ieli. Eis ei purs cun mo 3-5 curtaunas, metta el dus sil medem di. In di vegn il Luis ord scola tiella mumma culla nova: «Il muliner ha detg, che puschmaun saveies vus vegnir «a far ieli». Quella damaun suenter solver ha il Felici de purtar il sac semglin en mulin. La mumma manegia ch'ei seigi ualti grev: 8 curtaunas, po far 50 kilos. Il mat va vid las lavurs ed in tec pli tard vegnan la mumma e la matta en mulin. Quei di ei lu aunc buca scola e las buobas ed il Luis stoner'esser en falun. Quei dat zatgei de mirar! «Mirei tscheu mumma, tgei trucca cun en treis ruosnas, giufuns s'ei de crap.»

«E tgei pisancs» . . . «Pisuns» curregia la mumma. Quels nas han si ina rintga e catschau en tut plein guottas suten! — «E tgei curregia! — quei dess ina de metter si la patialla gronda.»

Las buobas miran entuorn: «Mirei tscheu tgei meisa, in truc sin quater peis e dus fiars suravi. Quei ei in fin de tgarar — e treis curtès cun ureglias. E tgei flots cups!» Basta, interessant! La mumma pren denton in pèr cups semglin ord il sac e metta en las «péllas». Denton ha la matta clamau il muliner. Quel vegn e metta si la curregia, mirond ch'ei seigi tut en uorden. Ei entscheiva prest a sesguschar e semover. Schai liber, ils treis pisuns, entscheiva in legher concert en 3/4-tact. «Vus pigns meis uss a casa, en quella canera savein nus buca ver cheu vus!» camonda la mumma.

Il semglin vegn ussa smaccaus, «pisaus» en frina, en las «péllas». Ei drova atenziun della detta per turschar giud las spundas quei che renta si. Ei il semglin d'ina pélla en frina, vegn alzau si il pisun e fermau el cul «sedatsch». Lu vegn priu ora la frina e tgarau. Quei che resta si, va puspei en la pélla cun gl'auter semglin. Aschia entochen che tut ei pisau. La finala resta aunc ina boffa-sem de zerclém; tschellis, riuva, spusadurs ect., che van buc empaglia. Da quella frina d'ieli pren la mumma a casa en ina scatla per medischina. Quella lavur ei finida sin da miezdi.

Suentar gentar va la mumma aunc inaga en falun «a far la pasta». La frina d'ieli vegn aunc inaga messa en las péllas in tec perga, bugnada cun aua e pitgada. Mo quei sto restar in tec «smulus», grul, che vul de gartegiar. Quella pasta vegn lu messa en curtès e stat leu tochen sera. «Circa mesa las otg saveis vus vegnir zera», dat il muliner la cunzina.

«Il far ora ieli» fuva pli da vegl ina fiasta per la giuventetgna. U envidai ni per creanza havevan las mattauns gidonters avunda a far ora ieli. Ins

stueva mo vegnir sissu nua che quella u tschella matta hagien de far ora ieli. Ei deva menders ch'urbevan ora dal muliner, de saver mirar la gliesta. Perveseders ordentuorn stuevan secapescha saver sepreparar de vegnir ad uras.

La matta Turtè veva aunc envidau en la cusarina Barla, pli veglia e pli versada cun quella lavur. Il Leci veva cavau ora dal Felici cura ch'ei fet-schien o ieli. Vegnend neutier las uras fixadas, vegn Felici en cuschina della stiva de paun cun in fagot-lenna e rabetscha lu ils curtès cun pasta en stiva de paun. Denton veva il muliner preparau in truc ed ina burtgetta d'ina mesa curtauna cuntegn. La pasta vegn svidada, in curtè allaga en quei truc. Ussa vegnan las mattauns a riend e paterlond en dad esch, suandadas de pass stagns e grevs dil bab. Il muliner tilla mordio la pippa, fagend beinvegni. Tut semetta ussa sin sutgias u baun entuorn il truc. La pasta sto vegnir sfriada, mulada tut grula culs mauns, ch'ei vegni sco sablun. Denton arrivan aunc dus hosps; il Leci ed il Paul, dus mats de vaglia, che vegnan beneventai cun tutta creanza.

Tgiemblaus in burtget cun frina d'ieli, vegn fatg fiug en fueina e svidau quella mesira en ina termenta cazzetta-fier. Las mattauns van ussa vid quella lavur. Quei sto vegnir scaldau e barsau aschi cauld, sco ins po mo aunc cargar enta pugn. L'aua sto ussa vegnir schigentada si. Quei fa ina brava fimanza, tuttavia aunc cun schliatta lenna. Quella procedura de far ora ieli ei matei empruada. Ins sa era far ora ieli «da freid», ch'ei dat «ieli purschal», ina medischina per far etg ect., mo quei dat lu ora pli pauc. Ein las mattauns novizzas de barsar, improva il muliner la tempra. La Turtè dat lu neunavon ina «scrotta d'ieli», ina tuaglia de glin, rèsta en rèsta. Il «barsau» dat denton ora ina stupenta odur e vegn ussa derschiu giu en quella teila, che dus umens tegnan stendiu ora.

In'otra mesira della frina preparada vegn ella cazzetta e sura fiug.

«il barsau» vegn denton struclau ensemen en la teila, sco in tschagrùn e lu mess el «torchel», la pressa.

En in cantun della stiva de paun stat denter duas termentas petgas de lenn, tenidas ensemen cun quaders sin mesa altezia, in carpun quader, sco ina mesa pegna. Amiez il crap suren ei scalprau ora in truc cun en crenas sindengiu; en quel ei tschentau in truchet de lenn de ca. 25/10/15 cm. cun ruosnas. «La bura» vegn ussa messa en cheu ed in tschep cun ureglias siarra giu quei. Dal quader suren vegn ussa menau giu ina grossa spirala de fier de strusch bruncar, ch'ha giufuns in tgau de ruosnas. Ina ferma teingla-fier tschaffa quella struba che siarra il tschep e strocla ora igl ieli. Pli da vegl serav'ins e struclava cun in'aigra. — Prest cuora igl ieli ord ina ruosnetta cun biutsch giu miez il crap e daghira el zeiver. Suenter in pauset dattan dus umens aunc ina serrada pli da gust ed ils davos daguots roclan giuaden . . .

Schada libra la struba, vegn tratg ord il torchel per la «strocla» il rest. Quella tabla ei il «paun d'ieli». Caulds fuss el levamein de rumper; sferdaus,

va ei vess de pìsar el. Quei ei in excellent product de pèrver ed engarschar. Nies paun d'ielì, essend buca struclaus ora aschi fetg, vala bia dep- li ch'igl importau. In paun po dar ora circa in quercli ieli (375 gr.). Denton po ei esser gronda differenza.

Per pagaglia pren il muliner ora sin 12 pauns tut: ieli e paun; sin 6 pauns mo igl ieli ni il paun. Per pli pìgns quantums vegn priu ora proporziun, senza malart.

Il semglin cuntegn 30% ieli. Essend la suletta plonta d'ielì e teglia tier nus, han ins neu e neu teniu ferm sin metter ora glin. Igl ieli ha in gust ualti recent, mo dat a bia spìsas ina buna mur, da biars tuttavia favorius.

En societad de far ora glin, semeglia ei cuort. A tgi pervia digl ieli, ad auters pervia della legra uriala; enqualin stess tutta notg. La lavur va alla fin. Las duas mattauns van lu spertamein a casa per il pushegn, che la mumma ha preparau, usitaus era senza societad. Sche quei past de ventschidas, plein mur e savur, spuenta tutta sien, eis ei nuota de far curvien. La matta sestgisa: «Nus havein nuota saviu far quellas urdanas sco biars», la meisa ei péz pizzada cun talgias leventada, creffis, andutgel e schambun, caschiel ded alp e magnuc caura. Per bugnar aunc in bien café. Cungida cun sgnoccas e risadas, vegn la tschavera finida cun dir in paternies e De profundis.

Cuntentaus il magun, vul ins far empau legher. Il bab ed il muliner sere- tillan sin in maun e seraschunan. La giuventetgna sescaulda, fagend giugs: «la scaffa de rugs», «las colurs», «caputschiner», ni ina pli gronda societad forsa era «la pùppa». — Ins saveva far legher ed esser de societad cun schar d'ina vard giavischs ed avantatgs personals, ch'ei oz malsgurdinau en societads. Gudidas quellas bialas uras, va tut perinamein a casa. Forsa fan las mattauns gia ussa il propiest, de ual pervia de quella legra uriala puspei far metter ora glin in auter onn . . .

* * *

Prezis de semglin de tschels onns:

1841:	Clamada: la curtauna semglin 1 fl. 36 crizers	frs. 2.78.
	Ieli semglin: in quercli (1/4 mesira, ca. 375 gr.) 18 crizers	frs. 0.51.
1885:	Clamada: Semglin, la curtauna 5 1/2 k.	frs. 3.—.
	Ieli semglin, il liter	frs. 2.—.
1908:	Per ex. Semglin impurtau: 47 rps. il k., curtauna	frs. 2.60.

— * —